

Kestävä käsityö muutosvoimana

Antti Hautamäki

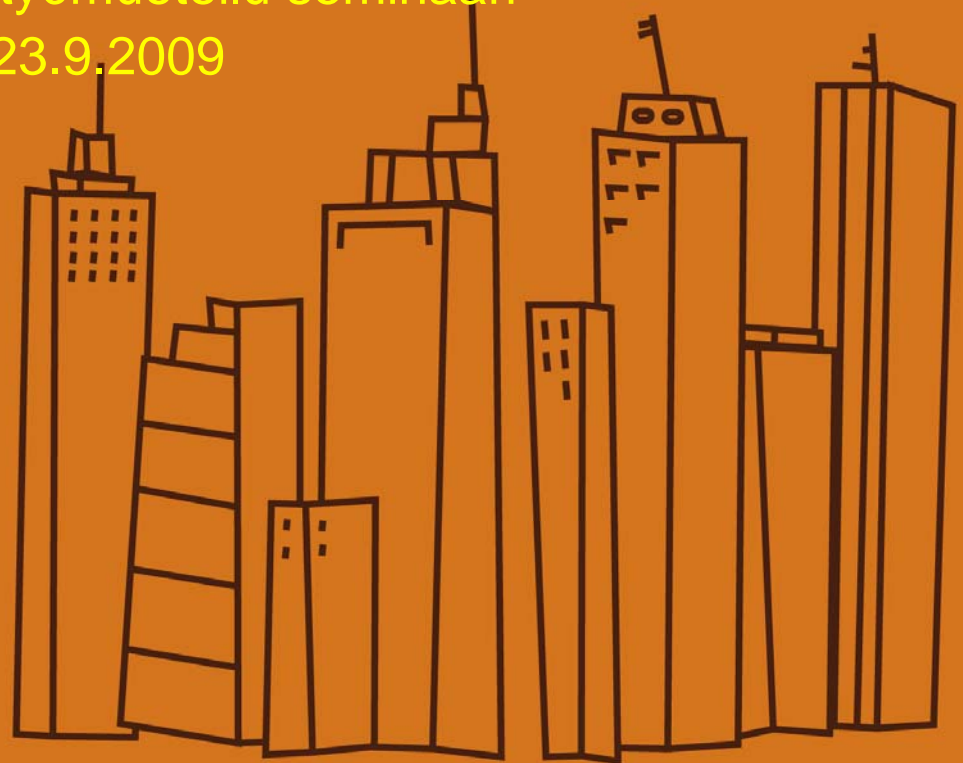
Tutkimusprofessori

Jyväskylän yliopisto

Kestävä käsityömuotoilu seminaari

23.9.2009

**sustainable
innovation**

Muutospaineita syntymässä

- Ilmaston lämpeneminen (hiilijalanjälki)
- Luonnonvarojen ehtyminen ja niukkuus
- Globalisaation varjopuolet
- Finanssikriisi ja sen vaikutukset
- Bruttokansantuote mittaa väärää asioita
- Poliittinen järjestelmä etääntynyt kansalaisista
- Valtamedia menettää otettaan

Muutoksen merkkejä

- Eristyneisyydestä yhteisöllisyyteen
- Itsekkyydystä vastavuoroisuuteen
- Nationalismista planetaarisuuteen
- Homogeenisuudesta moninaisuuteen
- Kuluttamisesta säästämiseen
- Miesvaltaisuudesta tasa-arvoon
- Hallinnoinnista aktiiviseen kansalaisuuteen
- Suurtuotannosta verkottumiseen
- Teollisista valmistuotteista itse valmistamiseen
- Lyhytjänteisestä innovoinnista kestävään innovointiin

Kestävä innovointi

Kestävä innovointi perustuu eettisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestäville periaatteille:

- Kestävä kehitys (ilmastonmuutos)
- Osallistuva innovointi (innovaatiodemokratia)
- Jatkuva innovointi (innovaatiokyvykkyys)
- Globaali innovointi (verkottuminen ja aivokierto)
- Innovatiivinen johtaminen (johtamisen innovaatiot)

Innovaatiotoiminnalla on tähdätty kasvuun

Innovaatio -> Tuottavuus -> Kasvu

Kasvu = kansantuotteen määrällinen kasvu

Kasvu on luonnut vaurautta ja työpaikkoja, mutta sen tuloksena päästöt lisääntyvät ja niukkoja luonnonvaroja kulutetaan loppuun. Lisäksi kasvun hedelmät ovat jakautuneet epätasaisesti. Hyvinvointi ei ole lisääntynyt.

Arvopohjainen innovaatiotoiminta

Innovaatio -> Uusintaminen -> Hyvinvointi

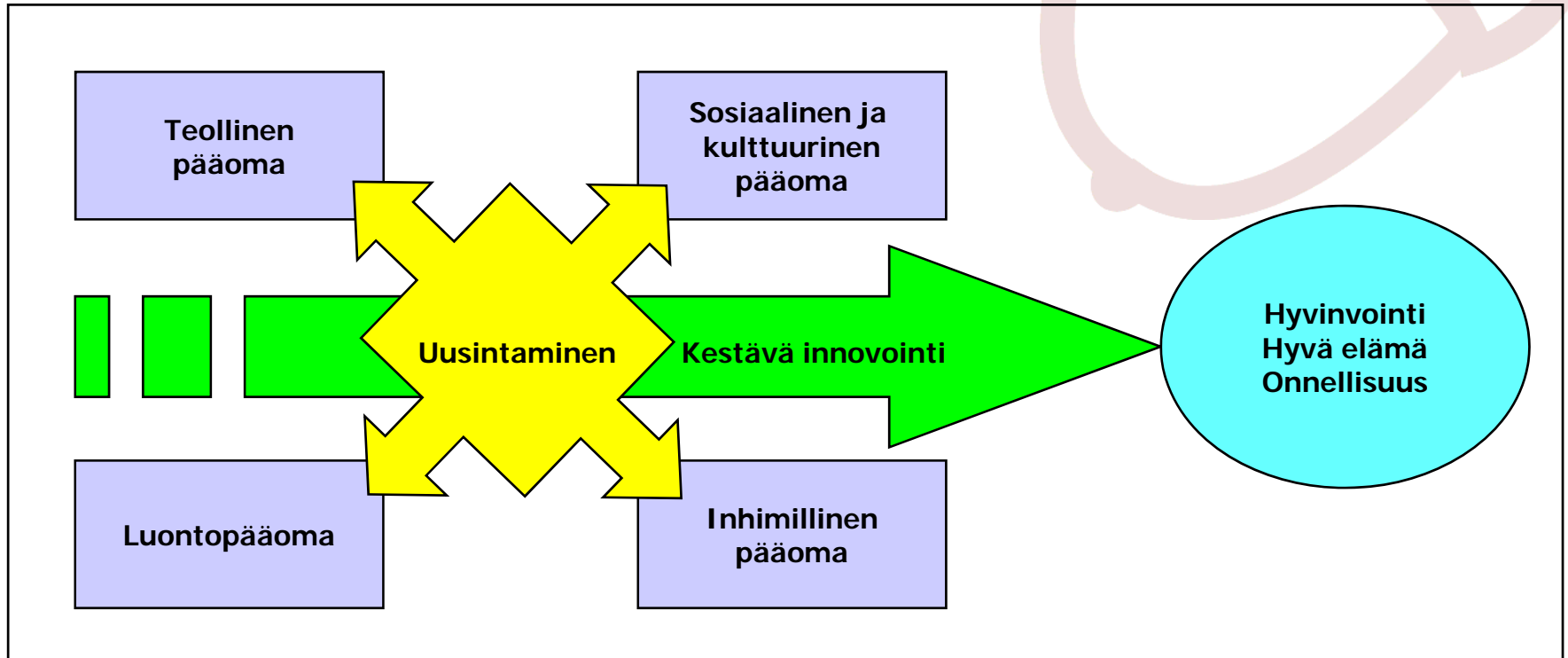
Uusintaminen: kehittää voimavaroja tuottamaan jatkuvasti lisäarvoa

Hyvinvointi =

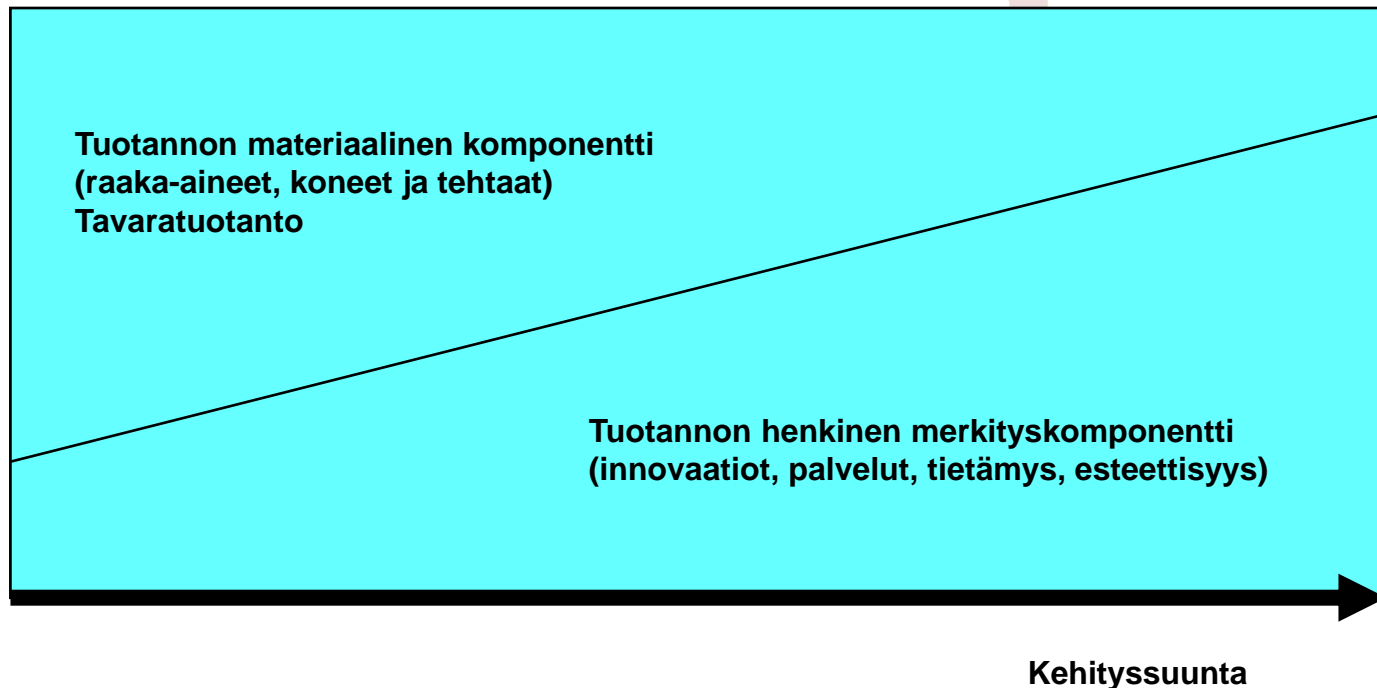
vauraus x voimaantuminen x sosiaalinen pääoma x luontopääoma

Kestävän innovoinnin idea

Materiaalista tuotantoa on korvattava palveluilla: Tuotannon henkinen komponentti kasvaa

Kestävä hyvinvointi

Elämänlaatu
Sosiaalinen eheys

Hyvinvoiva
ihminen

Talouden
kestävä kasvu

Luonnon kestävyys
ja uusiutuminen

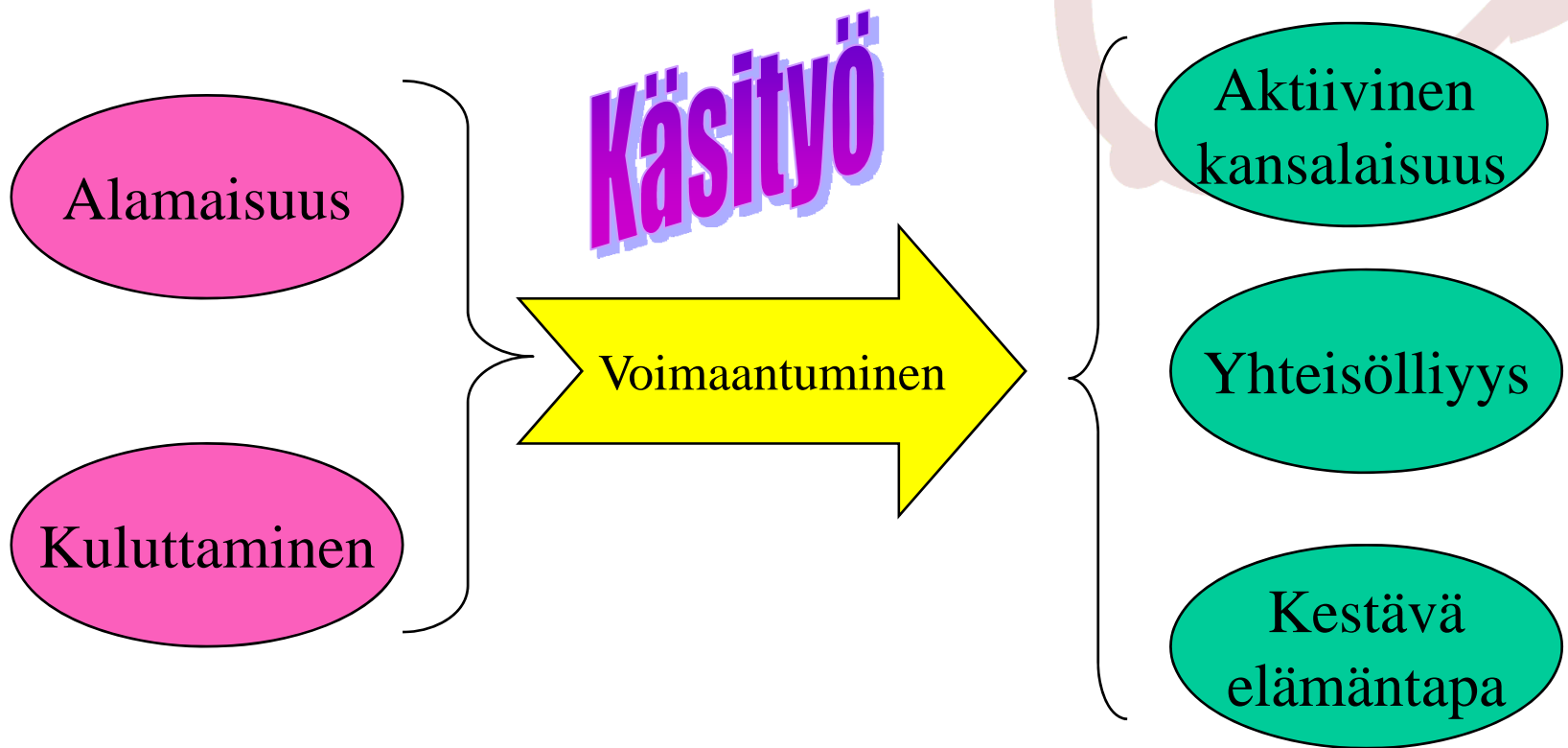

Hyvinvointijohtaminen

- Työntekijöiden voimaantuminen
- Työn yhteisöllisyys (yhdessä tekeminen, tiimit)
- Työn verkostomaisuus (yrittäjäyys, yritysten allianssit, avoimet innovaatiot jne.)
- Vastuullinen yrittäjäyys (vastuu työntekijöistä ja sosiaalisesta ja luonnon ympäristöstä)

Käsityö voimaantumisen lähteenä

Käsityön arvotaustaa

- Perinteen jatkuvuus (kansallispuvut)
- Kokeilunhalu (uusia materiaaleja ja tekniikoita)
- Yhteisöllisyys (järjestöt, sosiaalinen media)
- Terveys ja virkistyminen
- Itse tekeminen ja omakohtainen suhde
- Yrittäjäyys
- Kestävä kehitys

Käsityötuotteiden ulottuvuuksia

Kädenjälki
Uniikkisuus

Luovuus
Esteettisyys

Käsityötuotteet
merkitysrihmastojen
tiivistymänä

Pitkä-
käyttöisyys

Luonnon
materiaalit

Käsityön hämmentävät kategoriat

- Design: teollisten massatuotteiden tekemistä houkutteleviksi, ”lisätään muoto”; käsityössä design on erottamaton elementti
- Kaupallisuus: käsityö ei ole hyväntekeväisyyttä vaan elinkeino; Käsityön kasvuyritykset mahdollisia
- Naisvaltaisuus: Tämä on valtava voimavara;
 - Yhdysvalloissa, Australiassa ja Englannissa naiset päättävät perheen kulutuksesta yli 70% kotitalouksista (The Female Factor, Newsweek 21.9.09)

Käsityöyrittäjyyden ihmiskeskeinen bisnesmalli

- Luovat yksilöt ovat innovaatiotalouden perusvoimavara
- Palvelut ja tuotteet ovat vastauksia ihmisten tarpeisiin (käyttäjä- ja kuluttajaorientaatio)
- Arvot ovat liiketoiminnassa vahvasti mukana
- Yhteiskuntavastuu ja yrityskansalaisuus keskeinen osa liiketoimintaa
- ”Doing well by doing good”

Käsityö parrasvaloihin

- Herkkyys uusille ilmiöille (esim. tuunaus)
- Harrastajien piirin laajentaminen (maahanmuuttajat, nuoret, työttömät)
- Tekijyyden tukeminen (kestävä bisnes)
- Käsityön paluu kouluihin
- Kestävän käsityön markkinointi
- Käsityö voimaannuttajana (terveys, onnistuminen, itse tekeminen, yhteisöllisyys)
- Pää pystyy: me voimme tehdä tämän

